

OPINIA ORNITOLOGICZNA

dla budynku Przedszkola w Radziechowach

ul. Głównej 759, 34-381 Radziechowy

Metryka dokumentu					
Tytuł dokumentu	<p align="center">OPINIA ORNITOLOGICZNA DLA BUDYNKU PRZEDSZKOLA W RADZIECHOWACH UL. GŁÓWNEJ 759, 34-381 RADZIECHOWY</p>				
Zamawiający	<p>GMINA RADZIECHOWY - WIEPRZ Wieprz 700, 34-381 Radziechowy www.radziechowy-wieprz.pl</p>				
Wykonawca	<div> <div> <p>TECHMASTER Sp. z o.o. ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec NIP: 553-251-99-69 https://techmaster.com.pl biuro@techmaster.com.pl tel. +48/33-861-16-81</p> </div> <div> <p>TECHMASTER FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA CIEBIE</p> </div> </div>				
Autor dokumentu:	Wojciech Gałosz				
Podstawa prawna sporządzenia dokumentu:	Umowa Nr 82/2024 z dnia 15.04.2024r.v				
Nr wersji	1.0	Status:	Zaakceptowana	Data:	Maj 2024 r.

Wstęp

Budynki stanowią istotne miejsce rozrodu i spoczynku dla wielu gatunków ptaków i ssaków, w tym również gatunków podlegających ochronie prawnej. Z aktów prawnych takich jak Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz Rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt wyraźnie wynika, że w przypadku, gdy budynek stanowi właśnie takie miejsce, należy przedsięwziąć odpowiednie środki, aby nie spowodować szkody w środowisku lub uzyskać stosowne zgody, w tym zgody na odstąpienie.

Dlatego dobrą praktyką jest jeszcze przed rozpoczęciem prac budowlanych, w trakcie ich planowania przeprowadzić inspekcję obiektu pod kątem występowania gatunków chronionych, w tym szczególnie ptaków i nietoperzy. W przypadku stwierdzenia rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku lub żerowania należy tak zaplanować prace, aby zminimalizować ich wpływ na wymienione wcześniej aspekty. Jeżeli nie da się tego uniknąć, należy wystąpić o zgody na odstąpienie od zakazów i zaplanować proporcjonalne działania kompensujące.

Takim celom służy inwentaryzacja ornitologiczna i chiropterologiczna. Powinna ona być prowadzona w reprezentatywnym okresie, aby wychwycić rzeczywistą, aktualną bytność zwierząt należących do gatunków chronionych. W przypadku braku takiej możliwości, można inwentaryzację przeprowadzić na podstawie dowodów pośrednich, zalecana wtedy jest znacząco większa staranność prowadzonych obserwacji i wymagane jest duże doświadczenie obserwatora. W takim przypadku – zgodnie z zasadą ostrożnościową – wszystkie wątpliwości np. co do liczby osobników, gniazd, sposobu zasiedlenia interpretuje się na korzyść wymogów ochrony przyrody.

O ile sama inwentaryzacja daje informacje o zasiedleniu budynku, o tyle dla Inwestora istotna jest Opinia ornitologiczna, gdzie w jasny sposób opisuje się budynek, obecne gatunki oraz sposoby postępowania z nimi i ich siedliskami. Jest to dokument mający istotne znaczenie, jako pomoc w trakcie projektowania działań budowlanych czy remontowych.

Opis obiektu

Jest to budynek położony w obrębie umiarkowanie zwartej zabudowy jednorodzinnej i obiektów użyteczności publicznej. W bezpośrednim otoczeniu znajdują się umiarkowanie ruchliwa droga, parking, plac zabaw i zielenie urządzona – zarówno krzewy jak i drzewa.

W nieco dalszej odległości od północy znajduje się zabudowa parterowa, od południa – wąski pas zadrzewień wzdłuż ciek, a od wschodu i zachodu – parterowa zabudowa jednorodzinna.

Ryc. 1. Otoczenie opisywanego obiektu. Przedmiotowy budynek zaznaczony strzałką.

Podkład: <https://geoportal.gov.pl/>

Obiekt zbudowany na płaskim terenie jako kilkukondygnacyjny budynek z rozległym pustym i jasnym strychem. Cała przestrzeń strychu dostępna dla ptaków i innych zwierząt.

Piwnic brak. Elewacja pokryta tynkiem mineralnym. Parapety zewnętrzne dobrze przymocowane, bez szczelin i nisz umożliwiających przebywanie kręgowcom. Brak na elewacjach gzymsów, które mogłyby stanowić miejsce spoczynku, czy zakładania gniazd. Podbitka dachowa w wielu miejscach obluzowana i z licznymi brakami, gdzie powstały duże otwory umożliwiające wnikanie ptakom do przestrzeni strychowej.

Do budynku od wschodu przylega niewielka przybudówka. Od północy znajdują się schody z drewnianym zadaszeniem.

Ryc. 2. Budynek – widok od strony zachodniej.

Ryc. 3. Budynek – widok od wschodu. Na pierwszym planie przybudówka.

Ryc. 4. Budynek – widok od południa.

Ryc. 5. Budynek – widok od północnego wschodu.
Widoczne zadaszenie nad schodami zewnętrznymi.

Ryc. 6. Przestrzeń strychowa.

Wizja w terenie i jej wyniki

Obserwacje terenowe prowadzono 23.04.2024 oraz 14.05.2024 r. w warunkach dobrej widoczności. Obserwacje dzienne rozpoczynano w godzinach około południowych i kontynuowano późnym popołudniem. Obserwacje nocne prowadzono po zmroku i przed świtem w formie 30-minutowych nasłuchów ukierunkowanych w stronę zidentyfikowania bytności nietoperzy.

Termin drugiego dnia obserwacji był po przylocie oknówki *Delichon urbicum* oraz jerzyka *Apus apus*.

W trakcie obserwacji dziennych skupiono się na aktywności ptaków i śladach ich bytności w obrębie samej elewacji, otworów okiennych, zarówno z wykorzystaniem lornetki, jak i endoskopu. W przypadku dachu i przestrzeni poddasza dokonano lustracji pod kątem możliwego gniazdowania ptaków lub śladów takiego faktu.

Obserwacje prowadzono z pomocą lornetki 10x42 oraz lustrzanki cyfrowej z obiektywem typu zoom 18-300 mm. Poszukiwano samych ptaków, ich gniazd i śladów bytności, takich jak resztki kału, zaciemnienia tynku w miejscu przebywania. W trakcie inspekcji elewacji do penetracji szczelin używano endoskopu DNT z sondą o średnicy 8,5 mm.

W trakcie obserwacji nocnych korzystano z detektora marki Lunabat DFR-1 (szerokopasmowy detektor ultradźwiękowy z detekcją typu frequency-division z funkcją zachowania amplitudy nie wymagającą dostrajania, zintegrowany ze specjalizowanym rejestratorem szerokopasmowym). Nasłuch detektorowy prowadzono w formie powolnego obejścia budynku. Posiłkowano się obserwacją z pomocą noktowizora II generacji Bushnell Equinox Z. Do opracowania danych korzystano z oprogramowania bioakustycznego Pettersson BATSOUND - v.4.1.

Budynek jest zbudowany w formie zwartej bryły z dwoma niewielkimi przybudówkami. Elewacje są w znacznej mierze uproszczone, bez gzymsów.

Przestrzeń strychowa otwarta, wewnątrz odnaleziono stary materiał gniazdowy, prawdopodobnie gołębia miejskiego *Columba livia forma urbana*. Brak śladów obecności kuny domowej, brak obecności czy śladów obecności nietoperzy.

Wewnątrz strychu na podbitce dachowej zaobserwowano obecność 1 pary gołębia domowego *Columba livia forma urbana*. Para zajmowała gniazdo i była w trakcie wysiadywania jaj.

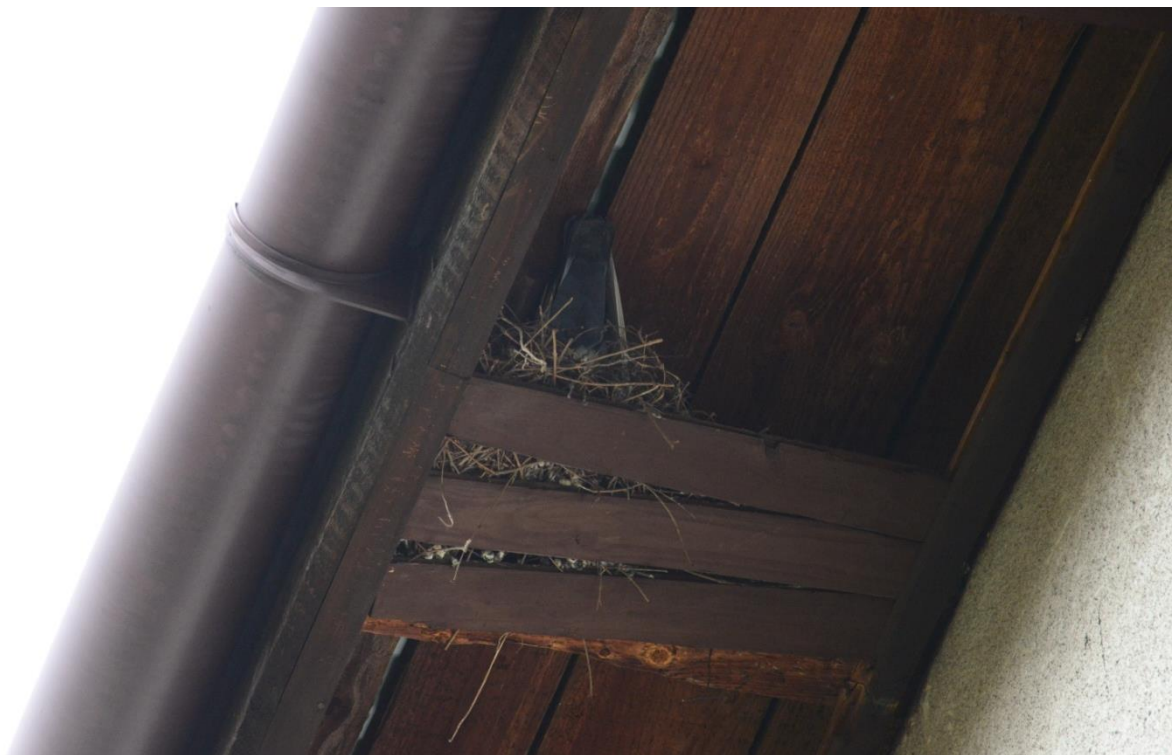
Wewnątrz strychu na podbitce dachowej zaobserwowano obecność 1 pary sierpówki *Streptopelia decaocto* w trakcie wysiadywania jaj.

Parapety zewnętrzne są dobrze przymocowane, bez szczelin pod spodem. Brak możliwości przebywania tam ptaków, czy nietoperzy.

Według informacji użytkowników obiektu w zadaszeniu nad wejściem po stronie północnej wiosną pojawiają się ptaki. Z opisu wynika, że jest to wróbel domowy *Passer domesticus*. Nie obserwowano ich obecności w trakcie kontroli.

W trakcie obserwacji nocnych odnotowano słabą aktywność głosową co 1-2 osobników nietoperzy należących do gatunku mroczek późny *Eptesicus serotinus*, jednak aktywność koncentrowała się

wzdłuż drogi. Nie odnotowano porannego rojenia przy budynku, brak nietoperzy na strychu, dlatego nie można budynku traktować jako siedlisko tego gatunku.

Ryc. 7. Gołąb miejski wysiadujący jaja w gnieździe.

Ryc. 8. Sierpówka na gnieździe.

Podsumowanie, wnioski i zalecenia

Budynek należy traktować jako siedlisko 3 gatunków chronionych ptaków:

- wróbel domowy *Passer domesticus* – 1 para prawdopodobna,
- sierpówka *Streptopelia decaocto* – 1 para pewna,
- gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – 1 para pewna.

Budynek aktualnie jest miejscem gniazdowania oraz miejscem rozrodu, spoczynku i wychowu młodych 3 gatunków chronionych w rozumieniu Ustawy o ochronie przyrody i Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Przed rozpoczęciem prac należy uzyskać zezwolenie na odstępstwa od zakazów zawartych w wymienionych aktach prawnych.

Aby wykonać kompensacje przyrodnicze, w trakcie prac należy na budynku zamontować:

Dla wróbla domowego – 1 podwójna budka o średnicy otworów wlotowych około 3,5 cm i wymiarach zewnętrznych (wys. x szer. x dług.) 18,00 x 37,00 x 22,00 cm z tolerancją do 2 cm na każdym wymiarze. W przypadku wybrania budki o innych wymiarach, powinna ona być zaakceptowana przez nadzór ornitologiczny wraz z pisemnym uzasadnieniem, że właśnie taka budka będzie dobra dla tego gatunku.

Ryc. 11. Przykład budki dla wróbla. Źródło: www.mkwpracownia.pl/

Budkę należy rozwiesić:

- na elewacji północnej, po środku elewacji, w połowie jej wysokości. Budkę należy wmontować w termoizolację. Od zewnątrz można ją pokryć tynkiem i/lub farbą elewacyjną.

Dla sierpówki nie przewiduje się kompensacji ze względu, że jest to gatunek gnieźdzący się zazwyczaj na drzewach, a incydentalnie w budynkach. Zainstalowanie platformy gniazdowej zazwyczaj kończy się zasiedleniem jej przez gołębia miejskiego *Columba livia forma urbana*, który jest gatunkiem wysoce konfliktowym. Sam budynek znajduje się w krajobrazie wiejskim, w otoczeniu dostępne są drzewa dogodne do gniazdowania.

Dla gołębia miejskiego nie przewiduje się kompensacji ze względu, że jest to gatunek bardzo pospolity, a jednocześnie wysoce konfliktowy. W obrębie zabudowy miejskiej czasami może on stanowić istotny element ornitofauny, lecz w krajobrazie wiejskim dziko żyjący gołąb miejski jest elementem o marginalnym znaczeniu dla ekosystemu, a jednocześnie jest bardzo uciążliwy dla właścicieli i zarządzających budynkami.

Prace termomodernizacyjne należy prowadzić pod nadzorem ornitologa. Nadzór powinien być sprawowany w celu:

- dokonania kontroli przed rozpoczęciem prac, czy w obrębie budynku nie odbywają się lęgi chronionych ptaków,
- w przypadku stwierdzenia takiego faktu nadzór powinien dopilnować, aby prace prowadzone były w innych częściach budynku, a dopiero po wyprowadzeniu lęgów/zakończeniu rozrodu i wychowu młodych realizować je w otoczeniu gniazda, w przypadku konieczności prowadzenia prac na elewacji zachodniej w trakcie prowadzenia lęgów, wtedy prace powinny odbywać się w odległości do 4 metrów od zasiedlonych gniazd,
- wskazania miejsca i sposobu zawieszenia budki,
- kontroli jakości budki i sposobu jej zawieszenia.